

ANÀLISI DEMOGRÀFICA

2n quadrimestre Curs 1996/97

Professor: C. Lozares

OBJECTIUS.

L'assignatura d'anàlisi demogràfica, continuació de la impartida al primer cicle, té com a objectiu per un costat consolidar, aprofundir i ampliar els coneixements referents a la metodologia i anàlisi demogràfica i, per un altre, analitzar més a prop, mitjançant aquests mètodes alguns fenòmens demogràfics més rellevants.

Per tant el programa es divideix en dues parts. La primera és una visió general de la metodologia i de l'anàlisi demogràfica que doni les bases necessàries per un posterior aprofundiment. La segona es basa en l'estudi específic d'alguns fenòmens demogràfics a partir de tres nivells: els aspectes metodològics, els aspectes teòrics i l'anàlisi de dades demogràfiques. Finalment hi haurà una sèrie de classes pràctiques que serviran de suport a la realització del treball de curs obligatori. Consistiran tant de pràctiques d'ordinador, d'introducció de dades, d'anàlisi i interpretació com de resolució i interpretació d'exercicis.

PROGRAMA.

PRIMERA PART: CONCEPTES BÀSICS, METODOLOGIA I INSTRUMENTS DE L'ANÀLISI.

1. Introducció.

L'objecte d'estudi de l'anàlisi demogràfica. Components bàsics d'una població i de la seva estructura, individus i poblacions. La demografia i el seus mètodes. Anàlisi demogràfica i investigació causal.

2. El temps social, el temps en la demografia. Elements bàsics per a l'estudi de la població i els tipus d'observació.

L'identitat social del temps. La diversitat dels temps socials. Les dimensions temporals. Les variables sociodemogràfiques i el temps.

Edat i any de neixement. El diagrama de Lexis eina per la representació de les diferents dimensions. Temps, edat i duració. El temps i les òptiques d'anàlisi en demografia: l'anàlisi longitudinal o de generació; l'anàlisi transversal o de moment (cronològic) i de duració; l'observació continuada, l'observació retrospectiva i l'observació instantània. Estat i moviment. Generacions i cohortes. Efectes d'edat, de generació i de moment.

3. La naturalesa de les dades en demografia. Les magnituds.

Fluxos i stocks. La mesura dels fluxos, les taxes. La mesura dels stocks, les proporcions. Mesures globals i mesures específiques. L'estandarització. Creixement de la població i taxes globals.

4. Les fonts bàsiques per a l'estudi de la població.

Fonts demogràfiques de tipus stock, cens, padrons i registre de població. Estadístiques vitals, neixements, defuncions i matrimonis. Les enquestes socio-demogràfiques. Limitacions i fiabilitat de les estadístiques de població.

5. Dimensionalització i agrupació de dades de la població.

Els objectius de l'anàlisi de dimensionalització i agrupació. Els principals instruments metodològics. Aplicació a dades del cens i padrons.

6. L'anàlisi de xarxes i mobilitat de la població.

L'anàlisi de les xarxes. La mobilitat obligada i estacionalitat de la població.

7. L'anàlisi causal en demografia.

La investigació causal i l'anàlisi demogràfic. Correlació i causalitat. Incertesa i causalitat. Factors de mortalitat. Factors de fecunditat. Factors de migracions. Mètodes d'anàlisi causal. Vallin. Model d'equacions estructurals. Aplicació a dades demogràfiques.

SEGONA PART: ESTUDI ESPECÍFIC DE CERTS FENÒMENS DEMOGRÀFICS.

8. El creixement demogràfic.

Mesura del creixement. Aplicacions. Les components del creixement demogràfic. Taxes.

9. La mortalitat.

Aspectes metodològics. La probabilitat de mort. La construcció d'una taula de mortalitat. Les taules-tipus de mortalitat. Taxes de mortalitat i probabilitat. Esperança de vida. Probabilitat de mort i esperança de vida.

Aspectes teòrics. Les desigualtats socials davant de la mort: la mortalitat diferencial. La mortalitat infantil. La sobremortalitat masculina. La mortalitat per causes.

10. La fecunditat i la nupcialitat.

Aspectes metodògics. La fecunditat dels matrimonis. La medició i la descripció de la fecunditat, indicadors.

La nupcialitat. L'anàlisi transversal de la nupcialitat.

Aspectes teòrics. Els components de la fecunditat. Les variables intermèdies i les variables explicatives de la fecunditat; factors de fecunditat.

11. Migracions.

L'estudi demogràfic de la mobilitat i de les migracions. Saldos migratoris. Correccions.

12. Les previsions, els models de poblacions i polítiques demogràfiques.

La finalitat de les previsions. Incidència i evolució de la mortalitat, dels naixements i de les migracions. Previsions demogràfiques. Creixement i recursos. Població i desenvolupament: la conferència d'El Caire.

AVALUACIÓ.

Per a superar l'assignatura caldrà realitzar les pràctiques programades d'ordinador i exercicis, presentar un treball de curs obligatori i realitzar un examen final. Tot això de manera satisfactòria.

BIBLIOGRAFIA GENERAL.

Chesnais J.C, 1990. La démographie. Que Sais-Je?. París: PUF.

Livi- Bacci M., 1993. Introducción a la Demografía. Barcelona-Ariel,

Pressat R., 1983. El análisis demográfico. Conceptos, métodos y resultados. (2ª ed.) Madrid: Fondo de Cultura Económica.

Pressat R., 1985. Introducción a la Demografía. Barcelona: Ariel.

Tapinos G. 1988. Elementos de Demografía. Madrid:Espasa Calpe.

Vallín J., 1995. La Demografía. Madrid: Alianza Universidad.